

KLIMA ØSTFOLD

ÅRSRAPPORT 2023

KLIMA ØSTFOLD

Mer samarbeid. Mer handling.

Klima Østfold er et samarbeid mellom kommuner i Østfoldregionen, fylkeskommunen og Statsforvalteren i Oslo og Viken om innsatsen for å begrense klimaendringene.

Vi gjennomfører tiltak, bevisstgjør, engasjerer og tilrettelegger slik at alle kan bidra: det offentlige, næringsliv og innbyggere. Formålet er å styrke arbeidet slik at partene oppnår egne vedtatte klimamål. Østfold vil bidra til å nå Parisavtalens ambisjoner om å begrense temperaturstigningen til godt under 2°C, helst under 1,5°C, sammenliknet med førindustriell tid.

Klima Østfold vil bidra til at de nasjonale klimamålene nås. Det samarbeides om prosjekter og tiltak som er forenlige med kommunenes klima- og energiplaner og andre kommunale planer. Arbeidet organiseres gjennom en årlig handlingsplan for samarbeidet. Klima Østfold skal ikke være en erstatning for kommunalt klima- og energiarbeid, men en styrking og ressurs for at partene skal oppnå egne mål.

Klima Østfold vil bestå med samme geografiske nedslagsfelt inntil nye vedtak eventuelt endrer på det. Vi vil gjerne dele våre erfaringer med andre liknende nettverk i både Viken og landet ellers.

INNHOOLD

Oppsummering	4
Klimarådet og Arbeidsutvalget	5
Arrangementer 2023	6
Klima Østfolprisen 2023	7
PROSJEKTER & CASE	
Indirekte utslippsfigurer	8
Klimadag på Inspiria	9
Klimakonferansen	10
Gjenbruk av elbilbatterier	12
Trosvik skole brukt som pilot	13
Økte klimaambisjoner i 50 anskaffelsesprosesser i Østfold	14
Gode resultater fra europeisk kommunikasjonsprosjekt	15
Slik er energiforbruket i din kommune	15
Gratis klima- og energirådgivning	16
Populært webinar om fossilfrie maskiner	16
Kart over sirkulære tilbud	17
Energikonferansen 2023	18
Vellykket seminar om samordnet varedistribusjon	20
Ny daglig leder i Klima Østfold	21
ØKONOMI & HANDLINGSPLAN	
Kommunikasjon og formidling 2023	22
Samarbeid med andre	23
Regnskap 2023	24
Prosjektutvikling og søknadsutelling	25

OPPSUMMERING

2023 har vært det første «normalåret» siden 2019, og endelig har vi fått møtes fysisk på alle møtene våre. Men det er likevel viktig å ikke undervurdere fordelene av det digitale universet også - da vi i løpet av 2023 har hatt mulighet til å møtes i ulike arbeidsgrupper digitalt og vært effektive i arbeidet vårt.

I denne årsrapporten presenteres resultater og aktiviteter som er i regi av Klima Østfold eller prosjekter der Klima Østfold er med, og i 2023 var det mye spennende som skjedde!

Du vil kunne lese mer utfyllende caser senere i årsrapporten, men her er noen av høydepunktene:

Klima Østfold har i 2023;

- deltatt i et enormt EU-prosjekt på sirkulær økonomi med over 100 millioner kroner i finansiering.
- hatt delvis ansvar for kommunikasjonen på et europeisk kommunikasjonsprosjekt som nådde ut til rundt 23 millioner europeiske innbyggere.
- bidratt til oppføringen av to pilotanlegg med gjenbrukte elbilbatterier i Østfold.
- for 5. året på rad kurset ungdommer i klimasmart landbruk.
- gjennomført gratis klima- og energirådgivning til innbyggere, borettslag, og sameier i Østfold.
- vært medarrangør av en stor 2-dagers klimakonferanse på Litteraturhuset i Fredrikstad.
- bidratt til en rekke fossilfri utlån i Østfold (Norge).
- gjennomført samlinger med 265 deltakere hvor kommunene kunne lære hvordan man både reduserer klimautslipp og kutter kostnader når skoler, barnehager eller pleiehjem skal bygges.

God lesing!

KLIMARÅDET OG ARBEIDSUTVALGET

Klimarådsmøtet er Klima Østfolds årsmøte, der ordførerne fra alle kommunene, fylkesråd for plan, klima og miljø og statsforvalterens direktør for klima og miljø deltar.

I 2023 ble møtet avholdt 21. mars på Bamsrudlåven i Mysen. Utover de faste sakene ble referansebanene for alle Østfold-kommunene presentert av Borgar Aamos fra CICERO.

Arbeidsutvalget i 2023 har bestått av:

- René Rafshol, leder, Råde
- Atle Ottesen, nestleder, Fredrikstad
- Cecilie Agnalt, Skiptvet
- Reidar Kaabbel, Våler
- Karoline Fjeldstad, Rakkestad
- Annette Lindahl Raakil, fylkesråd for plan, klima og miljø

Videre så er klima- og miljøverndirektør Gunhild Dalaker Tuseth (Statsforvalteren) fast observatør.

Det var også valgt varamedlemmer til AU:

- Hanne Tollerud, Moss
- Linn Laupsa, Halden
- Mona Vauger, Hvaler

Klimarådet foreslo to representanter til Klimapartnere Viken sitt styre. Klima Østfolds Arbeidsutvalg har hatt tre møter som er listet i oversikten på side 6.

ARRANGEMENTER 2023

Tabellen under viser et utvalg arrangementer hvor Klima Østfold har vært arrangør eller medarrangør i 2023.

Klimakontaktmøter i Klima Østfold

16.02.2023: Klimakontaktmøte
25.05.2023: Klimakontaktmøte
19.09.2023: Klimakontaktmøte

I tillegg til klimakontaktmøter og eksterne seminarer hadde vi en rekke arbeidsmøter med klimakontaktene. I tillegg hadde koordinator for KØ 1-til-1 møter med alle kommunene for å gå gjennom individuelle mål og aktiviteter.

Klimarådsmøte, Klima Østfold-prisen og Klima Østfolds arbeidsutvalg

19.01.2023: AU møte
14.02.2023: AU møte
21.03.2023: Klimarådsmøte & utdeling av Klima Østfold-prisen
30.05.2023: AU møte

Viken fylkeskommune/Klima Viken/Klima Østfold/ Statsforvalteren i Oslo og Viken/Fossilfrie maskiner /Andre

13.01.2023 Webmøte med Anlegg- og Miljøservice
22.03.2023 Klima og energinettverket i Vestfold og Telemark FK under Webinar
21.04.2023 Dialogmøte med Oslo kommune - fossilfrie traktorer
26.04.2023 Møte med Park & Kombimaskiner
02.05.2023 Demo- og opplæringsdag med Cramer
08-12.5.23 Fossilfritt i Hardanger
01-03.6.23 Stand under EM i Skogbruk på Kongsberg
14.06.2023 Studietur til batterigjennvinningsfabrikken Hydrovolt
26.06.2023 Demodag, Grua kirke
10.07.2023 Demonstrasjon av mobil kildesorteringsløsning i samarbeid med LToS
21.08.2023 Bærekraftsseminar i Halden sammen med LToS
22.08.2023 Tour of Kids, samarbeid med LToS
05.09.2023 Presentasjon av prosjektet for tre kommuner fra Bulgaria og Oslo kommune
08.09.2023 Fagtur til Seljord, Dyrskurn 23
26.09.2023 Stand under Jordnært Buskerud VGS.
09.10.2023 Seminar og workshop om Samordnet varedistribusjon
20.10.2023 Besøk hos Fredheim Maskiner, el-maskiner og traktor
09.11.2023 Park- og anleggsmesse
10.11.2023 Foredrag for Nordland fylkeskommune
20.12.2023 Møte og befarig på fabrikk hos Pon Equipment AS, Z-line

Prosjekt: Klimarådgivning i anskaffelser (Klimasats-finansiert)

19.01.2023 Webinar: Fossilfrie maskiner og kjøretøy, – erfaringer fra offentlig drift
19.04.2023 Seminar/Søndre Viken: Hvordan bestille og gjennomføre klimavennlige byggeprosjekter?
21.04.2023 Seminar/Moss: Hvordan bestille og gjennomføre klimavennlige byggeprosjekter?
25.04.2023 Seminar/Indre Østfold: Hvordan bestille og gjennomføre klimavennlige byggeprosjekter?

Prosjekt: Klimasmart landbruk Østfold

14.02.2023 Inspirasjonsdag for klima Inspiria for Kalnes og Buskerud
15.02.2023 Inspirasjonsdag for klima Inspiria for Tomb og Hvam
23.03.2023 Oppstartmøte biogass øst-vest samarbeidet, Oslo
27.04.2023 Workshop ungsogkopleie, Sundvolden hotell m alle aktører i Viken
02.06.2023 EM Skogbruk på Kongsberg VGS
28.06.2023 Studietur til Norsøk Tingvoll
26.09.2023 "Jordnært" - Arrangement på Grønt fagsenter Buskerud
25.10.2023 Kick-off Klimasmart skog - Ungskogpleie pr region
09.11.2023 Fagdag regenerativt landbruk for naturbruksskolene
20.11.2023 Workshop - Matkorn, N-avrenning, og proteinkrav
05.12.2023 Den internasjonale jorddagen - Foredrag Vitenparken Ås

KLIMA ØSTFOLDPRISEN 2023

For sjette år på rad ble årets beste kommunale klimatiltak i Østfold kåret. Utdelingen fant sted på Bamsrudlåven i Mysen den 21. mars.

Rehabilitering av Aremark kommunale barnehage med klimavennlig og bærekraftig løsninger, bruk av kortreist kledning i osp, og trær hugget og levert av lokal produsent sikret Aremark kommune Klima Østfold-prisen 2023.

Som tidligere år har det blitt avholdt en åpen nominasjonsrunde før juryen velger én vinner blant Klima Østfold-kommunene. Juryen består av daglig leder i Klimapartnere Viken, Statsforvalterens direktør for klima og miljø, og leder av Klima Østfold.

Ordfører Håkon Tolsby var en stolt mann etter at Aremark kommune ble utropt som vinner.

– Aremark går foran og viser vei med sin satsing på rehabilitering. Gjenbruk av bygninger er bærekraftig og sirkulærøkonomi i praksis, sier Tolsby.

Juryens begrunnelse:

I Klima Østfold-samarbeidet er det 12 forskjellige kommuner, som alle har ulik størrelse og ulike muligheter for hvordan de kan bidra for å kutte utslipp. Men det som er viktig å huske er at alle bidrag er like viktige i klimakampen om vi skal nå Paris-målene.

Aremark kommune har jobbet svært helhetlig med temaet og tiltaket har en fantastisk overføringsverdi. Kommunen går foran som et flott forbilde, tenker annerledes og ser innovative løsninger. Ved å rehabilitere bygg i stedet for å rive og bygge nytt så er Aremark kommune med å ta store skritt i retning lavutslippssamfunnet.

Det er viktig å huske at alle monner drar, og at det er mange lavt hengende frukter vi må benytte oss av. Spesielt med tanke på sirkulær økonomi så er det viktig at vi benytter oss av arealer som allerede har blitt brukt og bygninger som allerede står. Juryen er spesielt imponert over Aremark kommune sitt mot til å stå imot presset til å bygge nytt.

Med prisen i hånd (fra venstre): Stine Torjusen Nygaard (daglig leder av Klimapartnere Viken), Håkon Tolsby (ordfører Aremark), Frida Elstad (Koordinator Klima Østfold), og René Rafshol (ordfører Råde samt leder av Klima Østfold).

INTERNASJONALT SIRKULÆRØKONOMI-PROSJEKT MED **STORMØTE I FREDRIKSTAD**

Siden juni 2022 har Viken fylkeskommune og Fredrikstad kommune sammen med 15 partnere fra syv nasjoner jobbet med hvordan vi på best mulig måte kan legge til rette for overgangen til et mer sirkulært samfunn.

I juni 2023 deltok 50 eksperter fra prosjektet på stormøte i Fredrikstad. Målet er å dele erfaringer fra første prosjektår, og planlegge for videre arbeid i tiden som kommer.

Daværende varaordfører i Fredrikstad kommune, Atle Ottesen, introduserte samlingens første dag.

- For å møte klimaendringene, må vi sørge for mindre bruk- og kast, og mer gjenbruk. En mer sirkulær økonomi er fremtiden. Får å få dette til å skje, må nye markeder og løsninger utvikles, og det er vårt ansvar at vi allerede nå har kompetanse som møter fremtidens behov. TREASoURcE er et stort prosjekt som gir oss både kompetanse og innovasjon, og vi er veldig stolte av å være deltakere her påpekte Ottesen.

Bedriftsbesøk og industriell symbiose

Fredrikstad kommune ligger langt fremme når det gjelder sirkulær verdiskaping. På Øra industriområde samarbeider ulike bedrifter for å utnytte energi- og materialressursene på en så klima- og ressurseffektiv måte som mulig. Dette kalles industriell symbiose. Besøk på området, og erfaringsutveksling knyttet til både renseanlegget FREVAR, Østfold Avfallssortering og Hydrovolt sin batterigjenvinning var viktig del av samlingens andre dag.

– Dette er et stort og viktig prosjekt for oss. Her kan vi styrke det nordiske samarbeidet, lære av hverandre og samtidig bidra til å utvikle og formidle viktige sirkulære løsninger som allerede er i gang i regionen vår. Dette er avgjørende både for å sikre overgangen til lavutslippssamfunnet, og samtidig bidra til fremtidig verdiskaping og samfunnsutvikling sa daværende fylkesråd for plan, klima og miljø, Annette Raakil.

Samarbeid for å løse klimautfordringer

– Prosjektet TREASoURcE (Territorial and regional demonstrations of systemic solutions of key value chains and their replication to deploy circular economy) handler om å utvikle både samfunnsmessige og tekniske løsninger som sørger for mer ombruk, og mindre avfall knyttet til verdikjedene plast, bilbatterier og biøkonomi. Det overordnede målet med prosjektdeltakelsen er å oppfylle Vikens langsiktige utviklingsmål om å bli et bærekraftig og klimasmart lavutslippssamfunn, som leder an i det grønne skiftet, fortsatte Raakil.

Om TREASoURcE

- TREASoURcE er initiert og finansiert av Horisont Europa; EUs rammeprogram for forskning og innovasjon
- Prosjektet skal vare i fire år, og har en totalramme på 9,99 millioner euro, tilsvarende 100 millioner norske kroner.
- Støtten til prosjektet kommer fra EU-programmet Horisont Europa.
- Prosjektet består av 17 partnere fra 7 europeiske land, tilknyttet forskningsinstitusjoner, byer, regioner, bedrifter, industripartnere og foreninger

KLIMAUTFORDRINGENE I LANDBRUKET

Hvert år er nærmere 80 landbrukselever fra Tomb og Kalnes videregående skoler på plass på Inspiria Science center for å se nærmere på hvordan bøndene kan ta fatt på morgendagens klimautfordringer.

I 2023 var det det 5. året på rad at Klimadagen blir arrangert på vitensenteret i Sarpsborg. I flere år har dette vært en satsing i regi av Klimasmart Landbruk Østfold, naturbruksskolene i fylket, og INSPIRIA science center for at morgendagens bønder skal bli oppmerksomme og nysgjerrige på tiltak og utfordringer vi står ovenfor i landbruket.

– Dere er framtida i norsk landbruk, og dere har alle en spennende dag foran dere. Bøndene spiller en kjempeviktig rolle når det kommer til beredskap og matproduksjon, og en stor del av den jobben skjer der ute. Landbruk og klima i sammenheng er både viktig og aktuelt, og det er bøndene som merker klimaendringene mest i arbeidet sitt. Jeg håper dere får masse inspirasjon og faglig påfyll i løpet av dagen, sa Annette Lindahl Raakil, fylkesvaraordfører i Østfold fylkeskommune.

Hensikten med fagdagen er å belyse overfor elevene at det trolig vil lønne seg å ta klimahensyn hvis skal de lykkes i sine fremtidige yrkesvalg. I løpet av dagen skulle ungdommene gjennom en rekke arbeidsøker på vitensenteret.

Temaene var blant annet jordmikroskopiering og karbonfangst, jordprøver og vannabsorpsjon, teknologi og klimaforbedringer og klimaenergi for landbruket. I tillegg ble elevene utfordret i en bærekraftsløype som formidlerne på INSPIRIA hadde laget.

– Målet med denne fagdagen er å gjøre elevene oppmerksomme på klimautfordringene vi står ovenfor i landbruket, og belyse den viktige rollen som bøndene har. Vi merker at dette er et tema som engasjerer både elevene og lærerne, forteller formidler på INSPIRIA science center, Kirsti Eikenes.

Siden 2021 har også Buskerud VGS i Buskerud og Hvam VGS på Romerike vært med på klimadagen. I løpet av februar fikk begge skolene besøk av INSPIRIA science center med et eget opplegg.

KLIMAKONFERANSEN I FREDRIKSTAD

Klima Viken i samarbeid med Klimapartnere Viken og Klima Østfold inviterte i 2023 til Klimakonferansen 2023 – klima og natur sett i sammenheng.

Konferansen belyste hvordan klima- og naturkrisen må ses og løses i sammenheng og hva det betyr for kommunene og næringslivet i Viken. Samarbeidspartnerne ønsket å samle politikere, ansatte i kommunene og næringsaktører i Viken-regionen til en innholdsrik konferanse med kunnskap og erfaringer fra hele samfunnet.

Konferansen ble arrangert på Litteraturhuset i Fredrikstad kommune den 28-29.november.

Konferansen satt seg mål om å inspirere, utforske og presentere innovative klimaløsninger.

Denne unike samlingen av politikere, eksperter, industrielle ledere, engasjerte samfunnsborgere, og ansatte i stat og kommune, ga innsikt, inspirasjon og konkrete handlinger for å kunne håndtere klimautfordringene vi står overfor.

Konferansen var vertskap for en rekke inspirerende foredragsholdere fra ulike sektorer, inkludert ledende forskere, bærekraftseksperter og næringslivsledere. De delte sin kunnskap og erfaring for å kaste lys over de nyeste fremskrittene og utfordringene innen bærekraft, natur og klima.

Deltakerne fikk muligheten til å utforske og diskutere et bredt spekter av innovative klimaløsninger, fra grønn teknologi og fornybar energi til bærekraftig byplanlegging og sirkulærøkonomi på «[Det grønne løsningsstorget](#)». Målet var å identifisere konkrete tiltak som kan implementeres for å redusere klimaavtrykket, bevare naturen og tilpasse seg klimaendringer.

Konferansen inkluderte bynære studieturer der deltakerne kunne delta aktivt i diskusjoner, utforske beste praksis og få råd og veiledning for å utvikle nye ideer og strategier. Blant annet besøkte en gruppe Øra naturreservat og industri- og havneområde.

Det var også rikelig med anledninger for nettverksbygging, der deltakerne kan etablere forbindelser med likesinnede enkeltpersoner og organisasjoner, og muligens initiere partnerskap for å styrke klimainnsatsen.

EUROPEISK PILOTPROSJEKT FOR

GJENBRUK AV ELBILBATTERIER

Tenker du at motorsport-miljøet er en miljøversting? Tenk igjen. Som ett av flere tiltak mot lavutslipp og elektrifisering av motorsporten skal nå Rudskogen Motorsenter huse et pilotprosjekt der det skal forsøkes på nytt liv for brukte elbilbatterier.

Som del av prosjektet skal nemlig, brukte elbilbatterier brukes til å lagre overskuddsenergi fra solcellepaneler. Denne energien skal så brukes til å redusere effekttopper. Systemet kan dermed «flytte» energiforbruket og dermed kutte kostnader, samtidig som det bidrar til å stabilisere strømmettet og sikre gjenbruk av elbilbatterier. Et annet positivt resultat av å gi elbilbatterier lengre levetid er betydelig redusert karbonavtrykk gjennom batteriets levetid.

Demonstrasjonsanlegget som bygges på motorsportanlegget i Rakkestad skal gi økt kunnskap om gjenbruk av batterier, hvordan de fungerer i praksis og hvordan stasjonære batterier kan brukes til å balansere behovet for elektrisitet. Prosjektet som står bak dette stasjonære batterisystemet for energilagring, bærer navnet TREASoURcE. Dette er en storsatsning, initiert og finansiert av Horisont Europa (EUs rammeprogram for forskning og innovasjon). TREASoURcE er et 4-årig prosjekt, med en totalramme på 100 millioner norske kroner. Prosjektet består av 17 partnere fra 7 europeiske land, tilknyttet forskningsinstitusjoner, byer, regioner, bedrifter, industripartnere og foreninger.

En av disse partnerne er Viken Fylkeskommune, som sammen med Fredrikstad kommune har 14 millioner kroner til å jobbe med sirkulærøkonomi. Det er her energilagingsprosjektet på Rudskogen Motorsenter kommer inn som en av aktivitetene.

Batterisystemet vil være i drift og samle data til forskning fram til mai 2026. Pilotprosjektet ledes av forskningsinstituttet SINTEF, og batterisystemene leveres av det norske batteriselskapet Eco Stor AS.

BRUKER TROSVIK SKOLE SOM

DEMONSTRASJONSANLEGG

Trosvik Skole i Fredrikstad er demonstrasjonsanlegg for gjenbruk av elbilbatterier gjennom det europeiske sirkulærøkonomi-prosjektet TREASoURcE.

Anlegget på Trosvik skole ble satt i drift høsten 2023, og skal blant annet bidra til at bygget kan bruke sin egenproduserte solenergi når strømprisene er høyest, samt bidra til å stabilisere strømmettet.

Demonstrasjonsanleggene skal bidra til å øke kunnskapen om gjenbruk av elbilbatterier, hvordan de fungerer i praksis og hvordan stasjonære batterier tilkoblet strømmettet kan brukes til å balansere behovet for elektrisitet. Målet er å gjøre markedet og teknologien mer modne. Pilotprosjektet ledes av forskningsinstituttet SINTEF og batterisystemene leveres av det norske batteriselskapet ECO STOR AS.

Det er flere økonomiske, miljømessige og sosiale fordeler ved denne typen BESS. Systemet vil lagre overskuddsenergi fra solcellepaneler, som kan brukes til å redusere effekttopper for anlegget. Systemet kan flytte energiforbruket for å redusere energikostnaden og bidra til å stabilisere strømmettet. Fra et miljøperspektiv vil gjenbruk av elbilbatterier redusere miljøpåvirkningen fra systemet og spare kritiske mineraler og andre naturressurser ved å forlenge levetiden til batteriene.

Trosvik skole er en av de største barneskolene i Fredrikstad kommune, etter flere utvidelser. Da det nye bygget på 2500 m² ble etablert i 2018, ble det også installert geovarmeanlegg og et 44 kWp solcelleanlegg som er integrert i det nye taket. Trosvik skole var det første av Fredrikstads kommunale formålbygg som fikk solceller på taket og vil også bli det første bygget som får installert batterisystem for å utnytte solenergien bedre. I dag vurderer Fredrikstad kommune solceller i alle nybygg- og takrehabiliteringsprosjekter.

– Med dagens varierende strømpriser forventer vi at batterisystemer i bygg blir mer og mer aktuelt, spesielt i bygg med solcelleanlegg. TREASoURcE-prosjektet vil gi oss verdifull erfaring med second life batterisystemer i bygg, sier Helene Bøe Tømmerbakke, Energirådgiver i Fredrikstad kommune.

Gjenbruk av batterier er i tråd med Fredrikstad kommunes klimaplan, der sirkulær tankegang fremheves for å nå målsetning om 60 % reduksjon i klimagassutslipp i perioden 2016-2030. Batterisystemet vil være i drift og samle data til forskning fram til mai 2026, og driften av systemene vil bli optimalisert gjennom prosjektperioden basert på data og erfaringer. Etter prosjektperioden kan batteriene fortsatt brukes for å sørge for god ressursutnyttelse, og de kan enkelt flyttes til nye lokasjoner dersom det skulle bli nødvendig.

Anlegget på Trosvik skole settes i drift høsten 2023, og skal blant annet bidra til at bygget kan bruke sin egenproduserte solenergi når strømprisene er høyest, samt bidra til å stabilisere strømmettet. Foto: Trond Øyvind Karterud/Fredrikstad kommune

50 ANSKAFFESESPROSESSER I ØSTFOLD

I over 3 år bisto rådgivere i prosjektet «Klimarådgivning i anskaffelser» Østfold- og Viken-kommuner med klimarådgivning i anskaffelsesprosesser. I november ble prosjektet avsluttet etter at støtten fra Klimasats utløp. I løpet av perioden bistå prosjektet med å øke klimahensyn i 190 anskaffelsesprosesser i Viken-kommuner, hvorav 49 til Klima Østfold-kommuner.

Det har vært mye aktivitet i prosjektet, forteller avtrappet prosjektleder Erik Gathen.

- Vi har bistått kommuner i en lang rekke anskaffelser, blant annet med å etterspørre klimavennlig transport, kjøretøy og maskiner samt materialvalg med lavt lavavtrykk i byggeprosjekter. I tillegg har vi bistått en lang rekke kommuner med å mer systematisk jobbe med å heve sine klimahensynet i sine anskaffelser.

Selv om prosjektet nå er avsluttet mener han at mye av kunnskapen og erfaringen opparbeidet i innkjøpsmiljøene i Østfoldkommunene vil leve videre.

- Etter alle prosessene vi har bistått kommunene med å øke klimahensynet i er det bygget opp mye erfaring og kompetanse i innkjøpsmiljøene til Østfoldkommunene. I tillegg har vi bistått mange kommuner med å få på plass strategier, rutiner og forankring for å sikre at klimahensyn blir ivaretatt i fremtidige anskaffelser. Dette tar Østfoldkommunene med seg videre.

Det siste året har klimavennlige byggeprosesser vært blant de mest sentrale temaene. I april og mai ble det gjennomført 6 seminarer sammen med Entrenørforeningen bygg og anlegg (EBA), samt DFØ, KS og Grønn Byggallianse for å heve kompetansen om hvordan bestille og gjennomføre klimavennlige byggeprosjekter.

- Hvilke klimakrav kommunene kan stille til offentlige byggherrer og hvilke tiltak som byggebransjen kan levere på var sentrale temaer i samlingene som både kommuner og entreprenører i regionen deltok på, avslutter Erik Gathen.

Prosjektleder Erik Gathen og direktør i EBAO, Ole Henrik Ystehede på en av samlingene i april.

EUROPEISK KOMMUNIKASJONSPROSJEKT

Kommunikasjonsprosjektet Enchant har de siste tre årene fokusert på å gjøre nødvendige kutt i energiforbruket til europeiske innbyggere. Hovedsakelig innbyggere i Tyrkia, Romania, Østerrike, Tyskland, Italia, og Norge.

Prosjektet har undersøkt om atferdstiltak som tidligere har vist seg å ha effekt i kontrollerte laboratoriemiljøer fungerer like godt i virkelige omgivelser, på svært stor skala.

Enchant har gjennomført en rekke forskjellige intervensjoner (tiltak) for å påvirke innbyggerne i prosjektområdet. I Norge har man hovedsakelig fokusert på klima- og energirådgivning, samt gjennomført en rekke forskjellige kampanjer.

Her har man undersøkt hva slags budskap, hvilken avsender, om man får noe tilbake, eller om det viktigste kan være å gjøre en innsats for fellesskapet, etc., har for betydning i kommunikasjonen. Dette har

gitt gode pekepinner for Klima Østfold videre.

Totalt nådde prosjektet ut til ca 23 millioner mennesker. Av disse var ca 800 000 i Norge. Prosjektet ble løftet frem som «Best Practice» av Covenant of Mayors grunnet prosjektets rekkevidde og potensial for utslippsreduksjon. Prosjektet samarbeidet med alle kommunene i fylket, Norges Idrettsforbund, Viken fylkeskommune, en rekke andre prosjekter, og Naturvernforbundet om kommunikasjonen i Norge.

Sluttproduktet fra prosjektet er noe man har valgt å kalle en «Energy Wizard». Dette er et AI-verktøy som ved hjelp av få parametere skal kunne hjelpe kommuner og bedrifter med kommunikasjonstiltak som beviselig har en effekt på mottakeren.

Man kan lese mer om Enchant her: <https://enchant-project.eu/>

SLIK ER

ENERGIFORBRUKET I DIN KOMMUNE

Viken fylkeskommune sitt oppdaterte energidashboard er et unikt verktøy som gir informasjon og kunnskap som er nødvendig for å lage klima- og energiplaner på kommune- og fylkesnivå.

Ny interaktiv løsning viser vei

Energidashboardet gir en oversikt over kommunen og fylket sitt eget forbruk, hvor mye energi som er tilgjengelig, energibalansen, og utviklingen fra 2011 til 2022. Dette gir en pekepinn på hvilke muligheter som er tilgjengelig i den enkelte kommune.

Den nye versjonen av dashboardet viser også installert kapasitet for produksjon av fornybar energi fra vann, vind, sol og bioenergikilder. Verktøyet er tilgjengelig på Klima Østfolds nettside og kan brukes fritt.

Hjelp til kommuner og fylkeskommuner

Energidashboardet visualiserer det lokale/regionale energisystemet via en input/output energibalanse for alle norske kommuner og fylkeskommuner.

– Målet med å lage et slikt dashboard er å hjelpe kommuner og fylker med å få tilgang til energidata og kunnskap som de trenger for sitt energi- og klimaarbeid. Tallene kan brukes til å lage utviklingsplaner for fornybar energiproduksjon, som kan bringer nye aktører og bedrifter inn i energimarkedet, sier Farhad Rad, spesialrådgiver i fylkeskommunen.

Viktig verktøy

– Energidashboardet er utviklet som en del av Viken fylkeskommunes forpliktelse til å redusere klimagassutslipp. Denne plattformen gir et omfattende overblikk over energibruk, og vil være et avgjørende verktøy for å oppnå målsetningene om redusert energiforbruk og lavere utslipp, sier Siv Henriette Jacobsen, daværende fylkesrådsleder i Viken fylkeskommunes forretningsministerium.

– Ved å forbedre forvaltningen av energiressurser, er fylkeskommunen fast bestemt på å lede vei for andre offentlige og private organisasjoner i retning av en mer bærekraftig praksis, understreker Jacobsen.

Åpner muligheter

En god og stabil tilgang på ren og fornybar energi er viktig for at Norge, og Viken-samfunnet, skal nå sine fastsatte klimamål. Energikrisen i Europa har vist at behovet for å utvikle og benytte nye og fornybare energikilder er nødvendig. Ikke bare fordi man ønsker å redusere utslipp, men også fra et økonomisk perspektiv. Mer tilgjengelig energi åpner for muligheter i elektrifisering, og utvidelser av eksisterende industri og nyetableringer.

Energidashboardet finner man på [nettsiden til Klima Østfold](#).

GRATIS KLIMA- OG ENERGIRÅDGIVNING

Klima Østfold og kommunene i regionen tilbydde i 2023 gratis klima- og energirådgivning til styret i boligselskap. Her fikk man objektive råd om hvordan man kan redusere energibruken og finne klimavennlige løsninger for sitt boligselskap.

Tilbudet besto av fysisk befaring med ingeniør og energirådgiver Knut Olav Knudsen.

I Østfold ble tilbudet fulltegnet på få dager. Det viser at tilbudet var populært, nødvendig, og en viktig satsning i regionen.

– Tilbudet er en del av Klima Østfold og kommunenes arbeid med klima og energi. Vi skal bidra til kunnskapsbygging og legge til rette for at boligeiere og boligselskap skal kunne ta klimavennlige valg, sier kommunikasjonsrådgiver i Klima Østfold, Martin Norderhaug.

Klima Østfold fortsetter med klima- og energirådgivning i 2024.

POPULÆRE WEBINAR OM OVERGANGEN TIL

FOSSILFRIE MASKINER

Nærmere 200 deltakere ønsket i 2023 å høre hvordan man lykkes med overgangen til kjøretøy og maskiner på el og biogass i kommunale driftsoppgaver.

Prosjektene «Test av fossilfrie maskiner» og «Treasure» inviterte i 2023/24 til to webinar om innkjøp av og erfaring med bruk av større fossilfrie maskiner og kjøretøy på elektrisitet og biogass.

På webinarne fikk deltakerne blant annet høre om Trondheim kommunes innkjøp- og driftserfaringer ved bruk av ulike typer elektriske og biogassmaskiner og -kjøretøy, fikk tips om hvordan man utformer krav- og innkjøpsdokumenter og veiledning til tilpasning av kravspesifikasjon for maskiner og kjøretøy.

Ønsker du å lese mer om prosjektet Test av fossilfrie maskiner, eller komme i kontakt med noen av de involverte, [kan du gjøre det her](#).

KART OVER SIRKULÆRE TILBUD

Ny tjeneste gir innbyggerne i Viken oversikt over tilbydere av utleie/utlån, reparasjonstjenester og ombruk.

I august 2023 tok Klima Østfold, Klima Viken, og Viken fylkeskommune initiativ til å etablere et sirkulært kart i samarbeid med Avfall Norge. Dette er en digital kartløsning som gir oversikt over alle aktører som har sirkulære forretningsmodeller, med hovedvekt på små/mellomstore aktører innen ombruk, utleie/utlån, reparasjon og mer. Kartet vil jevnlig oppdateres.

Viktig for klimamål

Avfallsforebygging og økt ombruk spiller en avgjørende rolle i omstillingen til en sirkulær økonomi. Ifølge EUs handlingsplan for en sirkulær økonomi medfører dagens lineære økonomi et stort forbruk av ressurser og anslagsvis 90 prosent av tap av biodiversitet, og halvparten av det totale utslippet av drivhusgasser er knyttet til utvinning og prosessering av naturressurser.

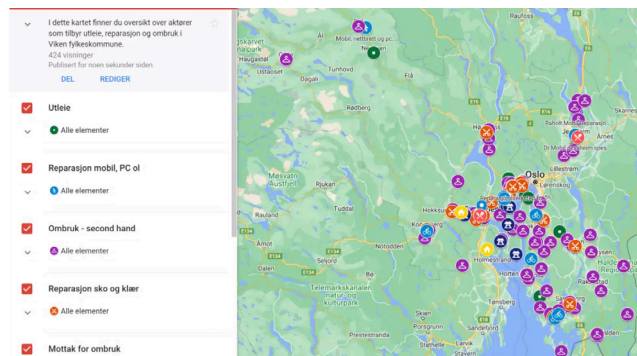
Økonomisk vekst og forbruk bidrar til økte avfallsmengder i Norge.

Nordmenn kaster betydelig mer avfall enn gjennomsnittlig europeere. Dette skjer på tross av at stadig flere aktører ønsker å handle brukt.

På bakgrunn av dette ønsket Klima Østfold, Klima Viken, og Viken Fylkeskommune i samarbeid med Avfall Norge å samle alle aktører i fylkeskommunen som bidrar til en sirkulær økonomi i en felles oversikt. Kartet skal øke kjennskapen og bruken av eksisterende initiativer. Kartet kan deles med andre og legges inn på kommunens egne nettsider. Eksempler på dette er skomakere, skreddere, bruktbutikker, elektronikkreparatører, aktører innenfor utleie og mer.

Samarbeidspartnerne har godkjent noen kriterier aktørene må oppfylle for å bli med på kartet. Avfall Norge ønsker nå å se på mulighetene for å ekspandere det sirkulære kartet til flere fylkeskommuner og nasjonalt nivå

[Besøk siden og se mer på kartet her!](#)

Det digitale kartet gir en oversikt over sirkulære tilbud i Viken fylkeskommune. Foto: Skjermdump Sirkulære Viken

ENERGIKONFERANSEN 2023

– Dette er så bra. Framtidig energieffektivisering og bruk av energiresurser handler mye om langsiktig arbeid. Men et tydelig mål med denne dagen var også å få en helt konkret «ønskeliste» fra aktørene for hvordan vi fra politisk hold kan bidra til å finne gode løsninger også på kort sikt. Det har vi nå fått, og dette skal vi jobbe videre med framover, sa daværende fylkesrådsleder Siv Henriette Jacobsen i Viken fylkeskommune.

Har fått ønskeliste

Klimapartnere Viken hadde ansvaret for gjennomføring og regi av arrangementet. Daglig leder Stine Nygaard stod for overlevering av ønskelista, som totalt består av 21 punkter, og avsluttet programmet på den helt nye energikonferansen «Mens vi venter på strømmen», som fant sted på Thon Hotel i Ski 1. mars.

Ønskene handler blant annet om vekting av klimatiltak i anbudskonkurranser, energirådgivning og å på plass en helhetlig virkemiddelpakke for privatpersoner som ønsker å oppgradere egen bolig.

Variert program

Programmet er i ferd med å sluttføres, og blant foredragsholderne finner vi professor Knut Einar Rosendahl fra NMBU, Charlotte Iversen fra Borg Havn, Hilde Bekkevard fra Smart Energi og Harald Jarnes Lillebø fra Energiråd.

Konferansen avsluttes med at fylkesrådet i Viken fylkeskommune får med seg noen helt konkrete utfordringer fra de øvrige deltagerne.

- Vi ønsker å jobbe med de store linjene for framtidig energieffektivisering og bruk av energiresurser. Men vi har også et klart mål om at dagen skal gi oss en konkret "ønskeliste" fra aktørene for hvordan vi fra politisk hold kan bidra til gode energieffektive løsninger på både kort og lang sikt, fortalte Jacobsen.

Hovedtema og konferansens røde tråd var energiresurser og energieffektivisering, og over 80 representanter fra næringslivet, interesseorganisasjoner, academia og ansatte i kommuner og fylket deltok.

– Det er veldig nyttig å komme sammen på denne måten. Vi har fått løftet fram konkrete løsninger vi kan ta i bruk nå, mens vi nettopp venter på strømmen. Samtidig som vi har fått god retning i det videre arbeidet for lavutslippssamfunnet. Fylkeskommunen skal fortsette å være en bidragsyter og samarbeidsaktør i årene framover, sa daværende fylkesråd for plan, klima og miljø Annette Lindahl Raakil.

Mye energi kan frigjøres

Et sentralt spørsmål som ble stilt var blant annet hvor mye energi som kan frigjøres ved energieffektivisering av næringsbygg, landbruk, og borettslag.

Blant foredragsholderne var Harald Jarnes Lillebø fra Energiråd. Han mener det finnes mange snarveier for næringslivsaktører som ønsker å energieffektivisere byggene sine

– Det handler mye om aktiv energiledelse. Det å kartlegge hvilke ENØK-tiltak en bør gjennomføre, og i hvilken rekkefølge disse skal gjennomføres, kan gi store besparelser for bedriftene, sa Lillebø.

Ragnhild Bjelland-Hanley fra Norges Vel pekte på landbrukets rolle i det grønne skiftet, og spilte blant annet inn viktigheten av å satse på energirådgivning til gårdbrukere, og få på plass støtteordninger hvor gårdbrukere kan få investeringstilskudd til fornybar strømproduksjon.

– Og så gjøres det mye bra i fylkeskommunen, blant annet gjennom Klimasmart landbruk. Så det arbeidet må fortsette, lød hennes råd fra scenen

– Konkret og håndfast

Daglig leder Stine Nygaard i Klimapartnere Viken tror konferansen kan ha stor verdi for videre energiarbeid.

– Jeg er så glad for at vi har kunnet samarbeide med Viken fylkeskommune om dette. Resultatet ble så bra som vi ønsket oss det, – konkret, håndfast og noe deltagerne kan dra praktisk nytte av i sitt daglige arbeid. Det er akkurat slik vi i liker å jobbe, sier hun.

ENERGI-KONFERANSE
1. mars 2023

VIKEN
FYLKESKOMMUNE

SAMORDNET VAREDISTRIBUSJON

KLIMA ØSTFOLD

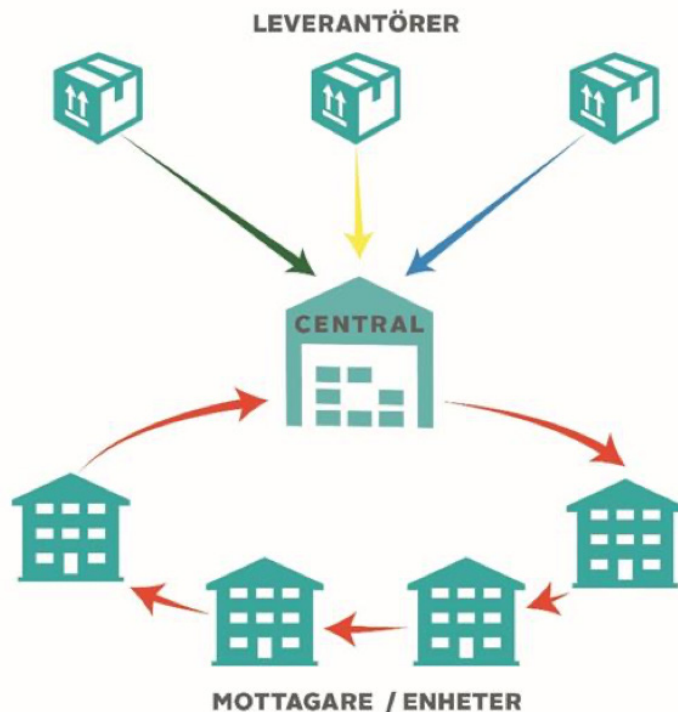
Rundt 60 deltakere deltok fysisk da Buskerud Bonde- og Småbrukarlag, i samarbeid med Klima Østfold og Indre Østfold kommune, inviterte til seminaret «Grønne innkjøp: Lokalt og klimavennlig» i Hokksund.

Hovedtema var samordnet varedistribusjon, og spørsmålene som skulle besvares var blant annet: «Hvordan kan det offentlige ta mer ansvar, og i samarbeid med landbruket ta grep for å gjøre det lettere for lokalmatprodusenter å levere direkte til kommunen? Finnes det en måte å gjøre det på som også gir store kutt i klimagassutslipp, økonomiske besparelser og tryggere trafikkmiljø rundt skoler?»

Svaret på spørsmålene viste seg å være «Ja», og metoden er samordnet varedistribusjon. Samordnet varedistribusjon er en forretningsmodell for kommuners anskaffelse, der varen og transporten skilles i to separate anskaffelser. Modellen er utbredt i Sverige, og Indre Østfold kommune (en av foredragsholderne) er i gang med å iverksette den.

Deltakerne fikk høre fra både norske og svenske eksperter på området, men også fra Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Klima Viken. Seminaret ble strømmet til alle interesserte.

Som et resultat av seminaret er det søkt klimasatsmidler til et stort samordnet varedistribusjonsprosjekt i Østfold.

SAMMEN SKAL VI STYRKE

KLIMA ØSTFOLD BÅDE INNAD OG UTAD

Etter oppløsningen av Viken fylkeskommune sto Klima Østfold uten en egen koordinator til å drifte det veletablerte klimanettverket. Nå er jakten på den rette kandidaten over, og Marit Lillegraven Haakaas blir fra 1.april 2024 ansatt som ny daglig leder. Lillegraven Haakaas kommer fra jobben som klimakontakt i Indre Østfold kommune. Dermed er hun godt kjent med arbeidet Klima Østfold har gjort i regionen de siste 10 årene.

-Klima Østfold er et nyttig og viktig verktøy for kommunene i Østfold. Jeg har selv deltatt i nettverket som klimakontakt siden oppstarten. Jeg har stor tro på samarbeidet og ønsker å bidra til å bygge Klima Østfold videre. Nå som Østfold er tilbake, bør det kunne gi vind i seilene også for Klima Østfold, sier Haakaas.

Klima Østfolds nye daglige leder er utdannet naturforvalter og har jobbet mange år i Trøgstad, og senere Indre Østfold kommune, med kommuneplan, natur, miljø, og klimatilpasning. Hun er også bonde på si, og har erfaring med organisasjonsarbeid.

– Det er nyttig med en bred tilnærming til klimaarbeidet og å gjøre samarbeidet relevant for alle deltakerne, både små og store kommuner, fylkeskommune, og Statsforvalter. Jeg kan blant annet tenke meg å dra flere fagfelt tettere inn i samarbeidet. Alle må bidra med klimatiltak.

Har du en fanesak du tar med deg inn i den nye jobben? – Jeg har vel ingen fanesak, men jeg tenker det er på tide å vie sirkulær økonomi større oppmerksomhet. Sammen skal vi styrke Klima Østfold både innad og utad, avslutter Haakaas.

KOMMUNIKASJON OG FORMIDLING 2023

I KII Klima Østfold jobber vi helhetlig med kommunikasjon. Det vil si at vi jobber målrettet for å sikre godt internt samarbeid, samtidig som vi henvender oss til befolkning og beslutningstakere ved bruk av forskjellige hjelpemidler.

Pressedekning

Vi, eller prosjekter vi deltar i, er blitt nevnt 22 ganger i ordinære medier, 143 ganger i eksterne kilder.

Vi forventer en økning av pressedekning i 2024, grunnet oppløsning av Viken, flere prosjekter, samt økt generell aktivitet.

Digitale kanaler

Klima Østfold sin Facebook-side hadde per 31. desember 2023 1814 følgere, med en rekkevidde på ca. 6000 brukere i snitt per uke. Toppnivå i 2023 var en rekkevidde per post på ca 250 000 (sponset innlegg Enchant). Til sammen er 108 innlegg blitt publisert (inkludert samarbeidskanaler), med en total rekkevidde på ca 286 305.

Videoene som vi har publisert i 2023 er sett på i ca 3500 minutter og av ca 10 000 Facebook-brukere. Videoer om maskinutlån og landbruk er de mest populære.

YouTube fungerer som landingsplattform for videoene vi publiserer. Til sammen inneholder kanalen i dag 217 videoer og har hatt 45 114 visninger i 2023. Vi bruker videopubliserings på YouTube til å dele video med eksterne aktører og på nettsider, mens trafikken og visninger i hovedsak blir skapt via Facebook.

Twitter blir benyttet til små og korte oppdateringer fra arrangementer eller diskusjonspunkter. X (tidl. Twitter)-kontoen til Klima Østfold har 602 følgere og har publisert 685 innlegg.

Instagram blir benyttet til korte oppdateringer fra Klima Østfold. Per 31. desember 2023 har vi publisert 68 innlegg på Instagram. Kontoen har 362 følgere.

Klimaostfold.no er samarbeidets nettside. Her publiserer vi artikler, arrangementsinformasjon og annet viktig innhold. I 2023 publiserte vi 31 nye egenproduserte artikler på nettsiden og 14 arrangementer. Besøkstallene ligger på ca. 39 000 visninger per januar 2024. Nettsiden er under stadig utvikling og vi forventer en jevn økning av besøkende i 2024 (basert på foreløpige tall).

Satsning på energirådgivning for boligeiere og borettslag:

I hele 2023 gjennomførte Klima Østfold en satsning på energirådgivning for boligeiere og borettslag. Her ble det gjennomført en rekke webinarer. Satsningen fikk mediedekning, og informasjon ble publisert gjennom de forskjellige kommunene sine kanaler.

Satsningen var en suksess i Østfold. I fylket ble befaringsstimene for boligeiere raskt booket, samt at borettslagene i Østfold var de som var aller mest på hugget blant alle de tre fylkene som Viken tidligere besto av. Begge satsningene var fulltegnet i Østfold.

Webinar

I løpet av året ble de fleste arrangementer som ble avholdt fysisk også produsert digitalt. Webinarene ble streamet ut til målgruppene gjennom både Microsoft Teams og ved bruk av andre løsninger.

Klima Østfold har også deltatt i planlegging/byggingen av mediestudio på fylkeshuset i Sarpsborg. Her vil nettverket kunne spille inn arrangementer og gjennomføre lydproduksjoner når det er klart til bruk.

Klima Østfolds kommunikasjonsressurs var i foreldrepermisjon deler av 2023.

SAMARBEID MED ANDRE

- Klimapartnere Viken: Klima Østfold er samarbeidspartner, Karoline Fjeldstad fra Klima Østfold arbeidsutvalg er styremedlem.
- Biogass Oslofjord-samarbeidet: Gjennom prosjekter og samarbeid internt holder de to nettverkene/samarbeidene seg oppdatert på hverandres arbeid.
- Klimasmart landbruk Viken: Klima Østfold samarbeider med prosjektet Klimasmart landbruk Viken på en rekke forskjellige plattformer. Prosjektet er en viktig del av nettverkets satsning på landbruk.
- Andre klimanettverk i landet: Samarbeid med Follregionen gjennom prosjektet Fossilfri 2030-prosjektet og tilbud gjennom PentaHelix-prosjektet.
- PentaHelix: PentaHelix-prosjektet tar sikte på å gi lokale og regionale myndigheter mulighet til å finne innovative og kostnadseffektive tilnæringer for å utvikle, finansiere, implementere og forbedre bærekraftige energi og klimahandlingsplaner som bidrar til å nå nasjonale og europeiske klima- og energimål og politikk.
- Enchant: Horison-prosjektet Enchant fokuserer på nødvendige kutt i energibruk og CO2-utslipp, og hvordan man kan benytte seg av atferdsvitenskap og intervensjoner for å påvirke forskjellige målgrupper. Prosjektet har partnere fra seks forskjellige europeiske land. Klima Østfold har bistått med kommunikasjon, sammen med brukerpartneren Viken fylkeskommune.

Arbeidsgrupper og utviklingsarbeid:

- Miljødirektoratets arbeidsgruppe for kommunalt klimagassregnskap: Klima Østfolds koordinator og Fredrikstad kommunes klimarådgiver deltar i arbeidsgruppen. Den fungerer som en referansegruppe for stadig forbedring av kommunefordelt klimagassregnskap, som årlig publiseres av Miljødirektoratet.

Internasjonale samarbeid og prosjekter:

- Interreg Sverige-Norge-prosjektet Fossilfri 2030: Prosjektet har, i samarbeid med prosjektet Test av fossilfrie maskiner og kjøretøy, gitt en rekke kommuner muligheten til å teste ut et fossilfritt kjøretøy eller en fossilfri maskin. Prosjektet er også en av drivkreftene bak satsningen med sykkeldager på skolene.

- Include: Forskningscenteret Include skal frembringe kunnskap om hvordan vi kan realisere et sosialt rettferdig lavutslippssamfunn gjennom inkluderte prosesser og nært samarbeid mellom forskning og offentlig, privat og frivillig sektor. Klima Østfold bistår med viderefremføring av informasjon og kommunikasjonsbistand ved behov.

Annet:

- Pedalen/Kirkens bymisjon om sykkeltiltak
- Inspiria: Klimakunnskap – opplegg for VGS/U-skoler gjennom prosjektet Klimasmart landbruk.
- Innkjøpsavdelingen ved Viken fylkeskommune: Samarbeid om Klimasats-innkjøpsprosjektet.
- Håpets katedral: Klima Østfolds sekretariat deler informasjon om deres arrangementer.

KLIMAKONTAKTENE

Hver kommune har minst én hovedansvarlig i Klima Østfold-samarbeidet som kalles klimakontakt. Disse møter på fellessamlinger og deler informasjon og invitasjoner med sin organisasjon.

I løpet av 2023 var alle de ordinære klimakontaktmøtene fysisk. Vi har også hatt en del arbeidsmøter om klimabudsjett og utvikling av referansebaner for alle kommunene i Østfold som har vært digitale.

REGNSKAP 2023

	Inntekter	Utgifter	Saldo
Inngående saldo: midler avsatt til flerårige prosjekter og satsinger			2 813 718,00
Bidrag fra kommuner (normalt bidrag + fordeling av tilleggskostnader for klimabudsjett)	945 000,00		
Inntekter fra prosjekt	306 600,00		
Bidrag fra fylkeskommunen	1 172 802,00		
Lønnsutgifter		1 178 770,09	
Reiseutgifter		19 789,79	
Arrangementer og møter		129 958,01	
Kommunikasjon		78 737,60	
Energirådgiving (Flerårig prosjekt: Klimasmarte folk og firmaer)		100 600,00	
Klimabudsjett (Flerårig prosjekt: Klimaregnskap og budsjett)		834 198,40	
Sykkeldager på skolene (Flerårig prosjekt: Fossilfri2030)		400 000,00	
Totalt	2 424 402,00	2 742 053,89	- 317 651,89
Utgående saldo			2 496 066,00

Inngående saldo inkluderer mindreforbruk fra tidligere år, og midler som er satt av til å gjennomføre konkrete satsinger og prosjekter. Flere av satsingene i Klima Østfolds regnskap går over flere år. Hoveddelen av midlene som ble benyttet til å gjennomføre satsinger som "Klimaregnskap og budsjett", og "Klimasmarte folk og firmaer" i 2023 ble avsatt til formålet i perioden 2018-2021. 1 150 000 av utgående saldo fra 2023 til 2024 er avsatt til gjennomføring av "Klimasmarte folk og firmaer" i 2024, og 100 000 til ferdigstilling av "Klimaregnskap og budsjett". Ser man bort fra satsingene som er finansiert gjennom tidligere avsatte midler, så viser regnskapet et mindreforbruk på 617 146,51.

MEDLEMSBIDRAG (ETTER TRAPPETRINNS-MODELL FRA 2020)

Innbyggertall	Beløp
< 5 500	31 000
5 501 - 9 999	38 000
10 000 - 34 999	81 000
35 000 - 59 999	126 000
60 000>	173 000

KOMMUNEBIDRAG 2023

Kommune	Innbyggertall	Bidrag
Aremark	1 329	31 000
Fredrikstad	84 444	173 000
Halden	31 730	81 000
Hvaler	4 762	31 000
Indre Østfold	46 382	126 000
Marker	3 639	31 000
Moss	51 240	126 000
Rakkestad	8 371	38 000
Råde	8 317	38 000
Sarpsborg	59 038	126 000
Skiptvet	3 886	31 000
Våler	6 023	38 000
Sum		870 000

PROSJEKTAKTIVITET (ESTIMERT NYTTEVERDI FOR KLIMA ØSTFOLD*)

Klimasmart landbruk og mat (Klimasats)	300 000,00
Test av fossilfrie maskiner (Klimasats)	200 000,00
Fossilfri 2030 (Sykkeldager. Trafikksikkerhetsmidler, diverse samarbeid)	500 000,00
Treasure (Sirkulærøkonomi. Horisont Europa)	1 000 000,00
Klimaråd i anskaffelser (Klimasats)	500 000,00
Powerpoor (Energifattigdom. Forskningsrådet)	100 000,00
Felles bildeling i Viken (Klimasats)	200 000,00
PentaHelix 2.0 (Forskningsrådet)	200 000,00
BREC (Interreg Østersjø)	100 000,00
Enchant (Horisont Europa)	100 000,00
Energirådgivning for boligeiere og borettslag (Klima Viken)	700 000,00
*Disse aktivitetene er finansiert av eksterne midler, som Klimasats, HorisontEuropa, Forskningsrådet, etc	
Totalt	3 900 000,00

PROSJEKTUTVIKLING OG SØKNADSUTTELLING

I 2023 ble det sendt få Klimasatssøknader fra Østfoldkommunene, og det er kun et prosjekt i Halden som ble innvilget. Derimot ble det lagt grunnlag for en rekke ulike internasjonale prosjekter, særlig med fokus på landbruk.

Et av prosjektene som ble innvilget ved årsskiftet 2023/2024 er Precilience. Det er et fireårig prosjekt finansiert av Horisont Europa og ledet av LUKE (National Resources Institute Finland). Prosjektet fokuserer på hvordan landbruket kan håndtere klimaendringene, både med tanke på reduserte utslipp, tilpassinger i jord- og skogbruk for å opprettholde produksjonen, og som en del av beredskapet for å redusere konsekvensene av f.eks. flom og branner for resten av samfunnet. Blant det norske partnerne finner vi Indre Østfold kommune, NIBIO, og Skogkurs. Klima Østfolds rolle i prosjektet er knyttet til Klimasmart landbruk, og det kan være aktuelt både å bidra med forskningsfelte og samhandling med aktører fra landbruksnæring og forvaltning. Prosjektet er 100 % finansiert fra EU, og

vil bidra til at Klimasmart landbruk kan gjennomføre flere aktiviteter i årene framover.

Prosjektet PowerPoor hadde oppstart i 2023, og markerte starten på et tydeligere fokus på energirelaterte prosjekter i Klima Østfold. PowerPoor springer ut fra forskningscenteret INCLUDE, og er det første forskningsprosjektet som ser på energifattigdom i norsk perspektiv; hva er det, og hva kan vi gjøre med det?

Det er også startet et arbeid med å se på hva som kan gjøres for å få lagt om til fornybar energi i Østfold, hvordan kan vi få nok energi og effekt til at et bærekraftig næringsliv kan fortsette å vokse, og hvilke forretningsmuligheter ligger på energiområdet.

Treasure-prosjektet ble startet i Viken, men er nå overført til Østfold. Denne store satsingen på sirkulærøkonomi har allerede gitt konkrete resultater, men det blir viktig å finne ut hvordan Klima Østfold kan nyttegjøre seg ressursene i dette prosjektet.

KLIMA ØSTFOLD

Mer samarbeid. Mer handling.